

4.2

Työskentelytapa työturvallisuuden kehittämiseksi

Maria Lindholm

AIHE: Työturvallisuutta koskevien kehitysideoiden kehittäminen

Työskentelymenetelmän avulla voidaan luoda keskustelu työturvallisuuden liittyvistä näkökulmista pintaa syvemmältä, huomioida myös mahdolliset ristiriitaiset näkemykset sekä ideoida työturvallisuuden kehityskohteita. Tehtävä etenee työturvallisuutta koskevien kysymysten kautta, joihin osallistujat ottavat kantaa keskustellen ja kirjallisesti. Menetelmä osallistaa vähäeleisesti jokaisen jäsenen ilmaisemaan näkemyksiään työturvallisuudesta.

Tehtävä auttaa kehittämään työturvallisuutta. Se auttaa myös tekemään erilaiset näkemykset asiasta näkyviksi ja arvokkaiksi. Tehtävä avaa ymmärrystä erilaisille näkemyksille ja avaa niiden taustoja. Näin saadaan luotua yhteistä ymmärrystä asiasta.

Tehtävään on laadittu valmiiksi kysymyksiä, jotka esitetään osallistujille. Delfoi –menetelmää mukaillen tehtävä vie kolme kertaa, joiden aikana työturvallisuutta käsitellään. Tilaisuuden vetäjä / suunnittelijat voivat halutessaan lisätä tai muuttaa kysymyksiä vastaamaan paremmin ryhmän tarpeita.

Soveltamistilanteet

Menetelmä sopii mihin tahansa ryhmään ja tilaisuuteen, jossa käsitellään ja ideoidaan työturvallisuutta. Menetelmä on kolmiosainen, joten se soveltuu hyvin esimerkiksi kolmelle perättäiselle työturvallisuustuokiolle tai työturvallisuuden keskittyvään työpaikkakokoukseen.

Tehtävä sopii sekä työelämän että koulutusorganisaatioiden käyttöön. Se soveltuu eri alan ja eri ikäryhmien edustajien keskustelun virittämiseen.

Toteutus

Vaihe 1. Tehtävän esittely

Vetäjä kertoo ryhmälle, että hän tulee esittämään kysymyksiä työturvallisuuden kehittämisestä. Menetelmä vie kolme tapaamista, jonka jälkeen vetäjä pystyy esittelemään tulokset. Jokaisella kerralla osallistujat sekä keskustelevat että kirjoittavat ajatuksiaan ylös.

Vaihe 2. Väittämien läpikäynti

Ensimmäisellä kerralla vetäjä esittää kysymykset ”Mitä kuormitustekijöitä tunnistatte omalla työpaikalla?” ja ”Mihin kuormitustekijään pitäisi sinun mielestäsi puuttua?”. Näiden kysymysten avulla osallistujat ensin havainnoivat työympäristöään ja pohtivat sen jälkeen, mitkä ovat niitä kuormitustekijöitä, joille pitää tehdä jotain. Vetäjä pyytää jokaista kirjoittamaan vastauksensa joko paperille tai lähettämään ne palautejärjestelmänne kautta. Vetäjä voi myös käyttää esimerkiksi google formsia ja luoda sinne kyselyn, johon voi vastata nimettömänä. Näin jokainen uskaltaa vastata ja vastaukset saa kätevästi elektronisena.

Toisella kerralla vetäjä esittelee kuormitustekijät, joihin vastaajien mielestä tulisi keskittyä. Vetäjä pyytää osallistujia valitsemaan esittämästään listasta 1 – 5 kuormitustekijää, joihin työntekijän mielestä pitäisi ensimmäisenä kiinnittää huomiota ja kysyy, miten haitallista kuormitusta voisi vähentää / mitä toimenpiteitä pitäisi tehdä. Vetäjä pyytää jokaista palauttamaan vastauksensa.

Kolmannella kerralla vetäjä esittää eniten ääniä saaneet 5 kuormitustekijää ja niihin ehdotettuja toimenpiteitä. Vetäjä pyytää valitsemaan esittämästään listasta toimenpiteet, joita lähdetään joko vielä kehittämään eteenpäin tai toteuttamaan sellaisenaan. Vetäjä pyytää jokaista palauttamaan vastauksensa.

Seuraavalla tapaamiskerralla vetäjä esittää valitut toimenpiteet ja aikataulut niiden suorittamisesta. Valitkaa vastuuhenkilöt toimenpiteille.

Kirjallisten vastausten lisäksi ryhmä voi joka kerta keskustella aiheista yhdessä. Vetäjä välttää omia kannanottojaan ja käy keskustelua sallivassa hengessä. Tavoitteena on oikeuttaa kaikenlaiset erilaiset mielipiteet ja avata niiden taustalla olevia perusteluja. Vetäjä pitää huolen siitä, ettei keskustelu muutu syyttäväksi.

Vaihe 3. Keskustelun päätös

Lopuksi vetäjä tekee muutamia huomioita asiaa koskevien näkemysten erilaisuudesta / yksituumaisuudesta ja keskustelun kulusta. Vetäjä kiittää osallistujia hyvästä keskustelusta.

Mitä tarvitaan?

Tehtävään tarvitaan mahdollisuus näyttää ryhmälle kysymykset tietokoneelta valkokankaalle. Kysymykset voidaan esittää myös sanomalla ne tai käyttämällä sähköistä palautejärjestelmää, kuten google formsia.

Työkalut

LIITE 1. Ohjeet tapaamiskerroille

LIITE 1

VETÄJÄN OHJEET TAPAAMISKERROILLE

1. Kierros

- a. Pyydä osallistujia pohtimaan, mitä kuormitustekijöitä he tunnistavat työpaikalla
 - i. Voit kertoa malliksi joitakin kuormitustekijöitä:
 - Fysikaalinen: Melu, värinä, lämpöolot, ilmanvaihto, valaistus sekä sähkö
 - Fyysinen: Alikuormitus, ylikuormitus, työskentelyasennot, toistotyö ja näyttöpäätetyö
 - Biologinen: Bakteerit, virukset, hiiva- ja homesienet sekä loiset
 - Kemiallinen: Pölyt, höyryt, asbesti, metallit, kaasut ja liuotinaaineet
 - Psykososiaalinen: Väkivallan uhka, häirintä, kiire, työyhteisöongelmat, jatkuvat työn keskeytykset, kohtuuton vastuu, tiedonkulku, epäselvät tehtäväkuvat ja liiallinen tietomäärä
- b. Esitä seuraavaksi kysymys ”Mihin kuormitustekijään pitäisi sinun mielestäsi puuttua?”
- c. Kerää vastaukset
- d. Käy kierroksen vastaukset läpi ja muodosta lista kuormitustekijöistä, joihin vastaajien mielestä pitäisi puuttua

2. Kierros

- a. Esittele osallistujille kuormitustekijät, joihin vastaajien mielestä tulisi keskittyä
- b. Pyydä osallistujia valitsemaan esittämästäsi listasta 1 – 5 kuormitustekijää, joihin työntekijän mielestä pitäisi ensimmäisenä kiinnittää huomiota
- c. Kysy, miten haitallista kuormitusta voisi vähentää / mitä toimenpiteitä pitäisi tehdä
- d. Kerää vastaukset
- e. Käy kierroksen vastaukset läpi ja muodosta lista viidestä eniten ääniä saaneista kuormitustekijöistä ja niihin esitetyistä toimenpiteistä

Menetelmäkortti on Valmiina työelämään! kirjasta, jonka voit ladata osoitteesta: valte.fi/kirja.

3. Kierros

- a. *Esitä eniten ääniä saaneet 5 kuormitustekijää ja niihin esitetyjä toimenpiteitä*
 - b. *Pyydä valitsemaan esittämästäsi listasta toimenpiteet, joita lähdetään joko vielä kehittämään eteenpäin tai toteuttamaan sellaisenaan*
 - c. *Kerää vastaukset*
4. *Valitse toimenpiteet, jotka saivat eniten ääniä. Esittele seuraavalla tapaamiskerralla valitut toimenpiteet ja aikataulut niiden suorittamisesta. Valitse vastuuhenkilöt toimenpiteille.*